

Boekbespreking
Dynamisch Perspectief 2016-2 maart

Antroposofie ontmoet
Uitgeverij Elisabeth Publishing
Leiden, 2015
€ 19,90

Tekst: Wim Goris

Ilse Marreevee werkte tijdelijk bij een uitgever in Zutphen. Bij de biologische bakker annex lunchroom ving zij flarden conversatie op die klonken als een soort groepstaal die zij niet helemaal begreep. 'Het was de toon van wederzijdse verwondering en bevestiging', schrijft zij. Het maakte haar nieuwsgierig naar de antroposofie, waar in Zutphen relatief veel mensen in geïnteresseerd zijn.

Wat betekent antroposofie voor een arts, rechter, boer, hulpverlener, orthopedagoog, docent kunst, historicus, verpleegkundige, planoloog? Ze vroeg het aan Karel, Janneke, Klaas, Annelies, Karel, Derk, Frank, Ria, Hugo, Attie, Karel en Jean-Luc. De portretten lijken geschreven vanuit een raamwerk (waar bent u geboren; in welke gezinssituatie bent u opgegroeid; wat was uw eerste ontmoeting met de antroposofie?), waarmee een verbazingwekkend veelzijdig beeld ontstaat. De diversiteit van de antroposofie blijkt uit de uiteenlopende herinneringen, ervaringen, interesses, gedachten en visies van twaalf mensen uit Zutphen.

Voor de lezers van Dynamisch Perspectief heb ik gelet op schetsen waarin de Landbouw cursus (twee keer) en een opleiding aan Warmonderhof (drie keer) genoemd worden. Bij Derk en Ria Klein Bramel en bij Frank Loef is de belangstelling voor antroposofie niet met de paplepel ingegoten. Zij maakten deel uit van de 'dwarsheds generatie' en kwamen op de een of andere manier bij Warmonderhof terecht. Ik zou hun gang door de antroposofie 'ervarend leren' noemen. Ter illustratie een alinea uit de schets van Derk (nu bestuurslid van de BD-Vereniging; eerder ontwikkelde hij zich van 'ervaringsdeskundige' tot directeur van Arta (antroposofische verslavingszorg); ook was hij boer van De Vijf sprong en later medewerker bij Lievegoed): Gevoelige mensen, zegt hij, hebben geen vrede met de steeds meer materialistisch wordende maatschappij en lopen tegen een vraag aan die alsmaar niet vervuld wordt. "Zij zoeken naar antwoorden op die vraag door bijvoorbeeld alcohol of drugs te gebruiken. De vraag is eigenlijk de vraag naar zingeving. Je kunt die alleen maar zelf ontdekken. Volgens Arta worstel je met een terechte vraag en is het normaal dat je met die vraag worstelt. (...) Dingen die vanzelf gaan, daar ontwikkel je je niet aan. Maar dingen die een worsteling vragen, betekenen een enorme ontwikkelingsweg, die hebben in zichzelf al zin."

Bij andere respondenten in het boek lees ik over 'taak', 'leren', 'doel' en 'Kali Yuga', dat hangt waarschijnlijk samen met hun belangstelling en beroepsrichting. Vernieuwing is eveneens een wijd onderschreven thema. De theorie U van Otto Scharmer komt twee keer aan bod. In veel schetsen kom ik zorginstellingen, scholen, zorgboerderijen, een zorghuis, een therapeuticum en een wonderrij tegen. Dat zegt veel over de antroposofisch georiënteerde leef- en werkomgeving in Zutphen waarover Ilse Marreevee zich verwonderde.